

SZÁNTÓ

ELŐFIZETÉSI ÁRA

1. Működésében átvéve	16 h.
2. 6 hónapra	16 h.
3. 1 évre	30 h.
4. 2 évre	56 h.
5. 3 évre	80 h.
6. 4 évre	104 h.
7. 5 évre	128 h.
8. 6 évre	152 h.
9. 7 évre	176 h.
10. 8 évre	200 h.
11. 9 évre	224 h.
12. 10 évre	248 h.
13. 11 évre	272 h.
14. 12 évre	296 h.
15. Egyes szám ára 8 fillér.	

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, kivételül a
Ünnep utáni napok kivételével.
Szerkesztőség és kiadóhivatal
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 8.
A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.
Előfizetések és hirdetések a kiadó
hivatalhoz intézendők.

XIII. évfolyam 19. szám.

Nagyvárad

Kedd, 1917 január 23.

A kat. autonómia kérdése

A Kat. Népszövetség budapesti közgyűlésén elmondotta
Dr. Takács Menyhért.

Mindenekelőtt megállapítani kívánom, hogy mit értünk mi magyar katolikusok autonómia alatt.

A katolikus autonómia elsősorban az egyház összes világi vonatkozásai ügyének önkormányzati szervezet útján való intézését jelenti, másodsorban a keresztény kultusznak és kultúrának megszilárdítását és védelmét a társadalmi osztályok keretei között. A kath. autonómia ilyenformán jogok és kötelességek szoros kapcsolata, melyek a katolikus egyházból, mint ösforrásból származnak, a hívek lelkiismeretével és lelki életével összefüggnek és a keresztény társadalom erkölcsi organizációjára vezetnek.

Az egyház világi vonatkozású ügyei között a legelső és a politikai helyzet, amelyben a magyar katolikus egyház van és amely országos törvények irnak körül. E törvények jósságától függ az egyház hitelvi, erkölcsi és vagyoni szabadsága, az elismerés vagy bevett vallásfelekezethez való viszony, történelmi jogainak és kiváltságainak tiszteletben tartása és az a hagyományos megbecsültetés, amelyre államháztartás és nemzetellenes érdekeiről fogva a legnagyobb mértékben részesült és a legdjesebb történelmi időkben mindenkör részesült.

A világi hívek százezreinek kell sorompóba állani, hogy ily erkölcsi világtrend fenn tartható legyen; a 12 millió magyar katolikusból országos szervezetet kell létesíteni, amely lelkiismeretességgel és hitfűséggel teljesíti feladatát, békét szerez és fenntart, tiszteletet parancsol kint és bent egyaránt.

Az egyház békés és nyugalmas politikai helyzetének biztosítása után a katolikus vagyon kezelése a legfontosabb világi vonatkozású ügy, amely a kath. autonómia hatáskörébe tartozik. Ez a vagyon először a nagyobb és kisebb egyházi javadalmakból, másodsorban a katolikus alapokból és alapítványokból áll. Mind a két fajta vagyon az egyháznak elidegeníthetetlen szent öröksége, amelyhez törvényeink és a legfőbb apostoli

kegyur védelme alatt álló elvitáshatatlan joga van.

A katolikus autonómia hívei nem gondolnak arra, hogy a püspökök, vagy a nagyobb és kisebb egyházi javadalmak birtokai kezelésének jogától fosztassanak meg, sőt annak szabad elhatározásában sem kívánnak korlátokat szabni, hogy ezekből a szent javakból mily mértékben mozdítandók elő a szorosan veit egyházi és iskolai célok, majd a keresztény kultúra távolabbi céljai: a tudományok és művészetek; a charitatív célok: a betegek, szegények, munkaképtelenek, az árvák és elhagyottak gondozása. Itt a személyi garanciákon kívül, amelyekre a katolikus státusnak a priori ügyelni kell, a javadalmi helyzet, a helyi körülmények és tennivalók különbözősége és általában a katolikus exigenciák fognak határozni. Azt józanul nem kívánhatja senki, hogy a hierarchia méltósága és a tanító egyház kánoni szabadsága korlátozassék. Azt azonban a szerveződő autonómia teljes joggal megkívánhatja, hogy a vagyoni felügyelet az összes nagy javadalmakra nézve az ő hatáskörébe utaltassék, melyet ma az állam gyakorol és hogy a kisebb javadalmak vagyoni felügyelete a püspököknek felelős hitközségek által eszközöltessék. Az alapokra és alapítványokra nézve azonban nem csak a vagyoni felügyelet, hanem a kezelés jogát is magának követeli, ami annyit jelent, hogy ezek az alapok és alapítványok a katolikus autonóm státusnak kiadásarok. Ez új helyzeteket és új birtokpolitikát fog teremteni, minden esetre az egyháznak, a katolikus egyházi és világi híveknek és a magyar keresztényeknek javára és az ország közjára érdekében nincs jogosabb és nincs kívánatosabb dolog, mint hogy ez minél hamarabb bekövetkezzék.

A népekstatis dolgában kettős misszió vár a katolikus autonómia. Az egyik az, hogy a megkivánható kath. tanítónemzedék képzéséről gondoskodják, a másik, hogy vallásos jellegű népkölkölait ne adja fel, ha

nem áldozatkészen fenntartsa a pedagógiai tekintetben az államiakéval egyforma — ha lehet, magasabb színvonalra emelve.

Az ország összes katolikus lakossága csak úgy olvadhat bele az autonómia szervezetébe, ha minden városban és községben, minden legkisebb faluban kath. hitközségeket alkot.

A hitközségeknek az egyházmegyei autonómiában is nagy szerepük lesz, főleg választójoguk, ami csak emelni fogja a kath. közügyek iránti országos érdeklődést. Hogy mily nagy szükség van a hitközségi szervezkedésre, bizonyítja a főváros példája, ahol a nem katolikusokból és nem keresztényekből álló közgyűlési többség választja a kath. plébánosokat és gyakorolja a kegyuri jogot.

Kérdem: Nem megalázó és nem megsegyenítő ez a papságra és az egész katolikus társadalomra?

Sikeresen polemizált a szónok szekularizációs törekvésekkel, majd így fejezte be beszédét:

A katolikus autonómia legfőbb akadálya a presbiteriális szervezkedéstől való félelem. Ezt az aggodalmat régtől fogva eloszlathatta a magyar katolikusok köztudatában élő ama fel fogás, hogy mi csak hierarchikus alapokon szerzett autonómia gondolunk, amely nem a püspökök feletti uralomra törekszik, hanem az ő apostoli vezérlése alatt az egyház látható feje iránti megingatlan hűségben és egységben kíván élni és hitelvitében és erkölcsiében egyaránt igazolni katolicitását. Nem volna ószinte dolog feltételezni azt, hogy a katolikus autonómia ellentétet fog támasztani a világi hívek és az egyházak között, sőt inkább szoros társadalmi egységben fogja őket összetartani, melyet ma a társadalomban hiába keresnénk.

Azt is, mint akadályt szokták emlegetni, hogy az autonómia beletűköznék az apostoli felség legfőbb kegyuri jogaiba, melyeknek teljességéből engedni nem lehet. Egész ószintén megadhatjuk a választ erre a kifogásra azzal, hogy a kath. autonómia öntudatos hívei közül senki sem gondol a király legfelsőbb kegyuri jogainak meggyirbálására. A világeért sem. Mi csupán arra gondolunk, hogy mivel most a király az ő legfőbb kegyuri jogait kormánya útján gyakorolja; ha autonómia lesz, akkor a kath. Státus útján fogja ugyanazokat a jogokat gyakorolni ösorbítatlanul.

MAYER ÖDÖN és Tsa.

villamos- és gázerőre berendezett ékszer ipartelepe

Nagyvárad, Színház-utca 4. szám alatt

Elfogad egyházi fölszerelések tűz és galván aranyozását és ezüstözését. Készít drágaköves ékszereket, elfogad átalakításokat és javításokat.

!! Aranyat legmagasabb napi árban veszünk !!

Kijelentem teljes őszinteséggel azt is, hogy a jól megszervezett kath. autonómiának protestáns testvéreink nagy hasznát fogják látni. A kath. státus, mint ilyen, a felekezeti viszonyban időről időre feltorló kérdéseket sokkal könnyebben és mondjuk sokkal simábban oldhatja meg, mint a tanító egyház, amelyből a felekezeti testekkel való kommunikálás számtalan nehézségbe ütközik. Ahogyan a dolgok fejlődnek, egyre kívánatosabb, hogy a kereszténység nagy eszmében megértse egymást mindazok, akik Krisztus követőinek vallják magukat és egyesült erővel vívják meg a győzelmes harcot a hitetlenség fanatizmusa ellen. Erre pedig alkalmat és módot egyedül az autonóm szervezkedés nyújthat és az a jó viszony, mely egymás tiszteletéből és kiméleteiből fejlődhetik csupán.

Azoknak, akik azzal szeretik elodáznai a katolikus autonómia ügyének napirendre tűzését, hogy azzal a háború tartama alatt foglalkozni nem időszzerű, azt válaszoljuk: ha időszzerű a birtokpolitika reformjával foglalkozni, ha időszzerű az egyházi javadalmak örök bérletének gondolatát felvetni, ha időszzerű a szekularizáció perverz politikájával fenyegetőzni, ha időszzerű az egyházat rendszeresen támadni, úgy nemcsak időszzerű, hanem a legfőbb ideje, a tizenkettedik órája érkezett el annak, hogy a katolikus egyház autonóm szervezkedését lehetővé tegyék és ezzel a keresztény kultúra halálos ellenségeivel szemben felkészüljünk a legigazságosabb harcra. Nem is sejtethetjük, mi következhetik a háború után, azért nem aha-tunk tovább, nem maradhatunk tehetetlenek. Mi tehát a teendő?

Ugy vagyok meggyőződve, hogy a legcélravezetőbb dolog volna a katolikus autonómia ügyét előkészítés végett a Katolikus Népszövetségnek átadni. Ez az egyetlen katolikus társadalmi intézmény, amely az egész országra kiterjedő hatáskörrel bír, amelynek szava elhat a palotától a kunyhóig s tettereje a nép lelkében gyökereszik. Údvősnak tartanám, ha már a mai közgyűlés határozatot hozna arra nézve, hogy:

az orsz. kath. autonómia ügyét magáévá teszi és felkérve a Kath. Népszövetség m. t. vezetőségét, hogy az autonómia gondolatát vigye ki a kath. nép közé s nyújtson segítő kezet a kath. hitközségek szervezésében. Irjon föl a kormányhoz és az országgyűlés mindkét házához, hivatkozva arra, hogy a kath. autonómia még a háború előtt királyi trónbeszédben megígértetett. Forduljon a legnagyobb bizalommal az ország bíboros hercegprímásához és minden megyéspüspökéhez és sürgetően kérje, hogy egyházmegyéikben a hitközségi szervezkedést elrendeljék, továbbá, hogy püspöki konferenciájában mondják ki az orsz. kath. autonómia behozatalának sürgősségét, kérjék föl a maguk részéről is a magyar kormányt, hogy egy rövid törvényjavaslatot nyújtson be, amely a magyar kath. egyházat feljogosítja, hogy hierarchikus alapon s a legfőbb apostoli kegyuri jog sérelme nélkül országos önkormányzati szervezetet létesítsen az egyházi vagyonfelügyeletre, a kath. alapítványok és alapok kezelésére s a kath. iskolafügy országos bevezetésére kiterjedő hatáskörrel. Ha ez megtörtént, nyomban hívjon össze egy orsz. kath. kongresszust, amely hivatva lesz az autonómia szervezetének szabályzatát kidolgozni, amely szabályzat az apostoli Szent-szék jóváhagyása után betörvénycikkelyezendő és öfélése által szentesítendő volna.

Ha mindez megtörténik, egy új élet fog kezdődni Magyarországon, a hit, az erkölcs és a keresztény becsület új élete, mely hazánkat dicővé, nemzetünket nagyvá és boldoggá fogja tenni a kiállott titáni küzdelmek után és legyőzhetetlen hatalommá Közép-Európa nemzetei között. Ugy legyen!

Wilson a békejavaslatra tett válaszokról.

Üzenet a kongresszushoz.

A békejavaslatra érkezett válaszok.

Budapest, január 22. (Saját tudósítónktól.) Bécsből jelentik: Az itteni amerikai nagykövetség közli, hogy Wilson üzenetet küldött az Egyesült Államok kongresszusához, melyben ismerteti a hadviselőkhöz intézett békejavaslatra beérkezett válaszokat.

Míg a központi hatalmak válasza csak annyit tartalmazott, hogy hajlandók a béketárgyalásokra összejönni, addig az antant sokkal részletesebben válaszolt. Kijelenti, hogy biztosítékok és jóvátetelek nélkül a megoldás lehetetlen.

Az Egyesült Államok szerepe.

Lehetetlenné kell tenni a katasztrófa megismétlődését. Ebben a vállalkozásban az Egyesült Államoknak nagy szerepet kell vennie. Nemzetünk erejét és súlyát el kell állítani más nemzetek erejéhez és súlyához, hogy a világbékét biztosíthassuk. Szükséges hogy megformulázzuk ama feltételeket, melyek mellett csatlakoztunk a béke ligához,

olyan békét kell teremteni, amely nem csupán a hadviselő államok külön érdekeit szolgálja.

Béke győzelem nélkül.

Olyan békének kell következni, amely győzelem nélküli lesz, mert a győzelem olyan békére vezetne, amelyet rákényszerítenek a legyőzöttre. Ilyen béke pedig megalázás és újabb háborús magvakat rejtene magában.

A tengerek szabadsága, fegyverkezések korlátozása.

Javasolja, hogy a népek a jövőben békeszövetségbe tömörüljenek. Javasolja a tengerek szabadságának biztosítását. Javasolja a fegyverkezések korlátozását. Csupán annyi katona legyen, amennyi a rend fenntartására szükséges. Más elvekért nem foglalhatnak állást mint ezekért, amelyek eszméi minden modern nemzetnek. Alapelvei, eszméi ezek az egész emberiségnek, melyeknek érvényre kell jutniuk.

Nagy és véres orosz veszteségek.

Keleti harctér. Budapest, január 22. (Hivatalos.) Az Odobesci hegységben visszavertünk ellenséges felderítő csapatokat. Volhyniában a brünni 8. gyalogezred osztagai meglepő támadással benyomultak az oroszok árkaiba és 1 tisztet, 109 főnyi legénységet, 1 gépfegyvert és 1 aknavetőt szállítottak be. Jól irányzott ágyutüzünk az ellenségnek nagy és véres veszteséget okozott.

Olasz harctér. Budapest, január 22. (Hivatalos.) Nincs különös esemény.

Délkeleti harctér. Budapest, január 22. (Hivatalos.) Az Ochridától északra csapataink tegnapelőtt megghiusítottak egy előretörő ellenséges támadást. *Höfer.*

A BÉKE.

A pápa és a spanyol király együttes akciója.

Budapest, január 22. (Saját tudósítónktól.) Genéből jelentik: A pápa és a spanyol király megegyeztek egy közös szövegben, amelyet a béke érdekében a hadviselő felekhez fognak intézni. A közös akció idejét a tavaszra tervezik és sikere elé teljes reménnyel tekintenek.

Csatározások nyugaton.

Berlin, január 22. A nagyhadviselés jelentik:

Nyugati harctér.

Lensnél közigránátharcban visszavertünk gyengébb angol támadásokat. La Bassettől nyugatra felderítő osztagaink az ellenség árkáiban intézett előretörésekből több francia foglyot és egy gépfegyvert hoztak vissza.

Visszavert orosz támadások Keleten és Gláhorországban.

Keleti harctér.

Lipót bajor herceg vezértábornagy harcvonala. Fridrihsstadtól nyugatra vissz-

szavertük az éjjel támadó orosz portyázó különítményeket.

József főherceg vezérezredes harc-vonala. A keleti Kárpátokban több helyen előtéri harcokra került a sor, amelyek reánk nézve kedvezően folytak le.

Az ojtózi völgytől északra a kölcsönös tűzérési tevékenység időnként élénk volt.

Mackensen vezértábornagy hadcsoportja. Nanestől nyugatra egy ellenséges század megtámadta a Patna melletti biztosító csapatainkat, de visszavertük.

Macedóniai front.

Szörványos felderítő összeesapásokon kívül nincs jelenteni való.

Ludendorff, első főszállásmester.

A háboru és a szenvedés

A Kat. Népszövetség vasárnapi ünnepélyén elmondotta
Mellau István.

Mind az a szenvedés, amelyet az ember ösztön szerű érzése csak megsejthet, mindaz a nyomorúság, amelyről az ember képzelete fogalmat csak alkothat magának, az mind benne foglalatik abban a nagy csapásban, amelynek neve háboru. Ami sötét kétely, izgató félelem, szívtépő elválás, bágyasztó ijedelem, halálos fájdalom emberi szívet csak marangólybat, azt mérhetetlen kiterjesztésben mind ránk hozza a háboru. Ami sorvasztja a testet, szaporítja az idegrok kórtakat és vakokat, sántákat és bénákat, felduzzasztja a tömegsirokat, azt elképzelhetetlen mértékben mind ránk zudítja a háboru.

A sok szenvedésnek két forrását állapíthatjuk meg. Az egyik emberi természetünk gyarlósága, amely öszüleink büne után ránk marad szomorú örökség s Isten kezében az az eszköz, amellyel odahat, hogy el ne feledkezzünk róla. A másik forrás a mi személyes bűneink, amelyeknek szomorú következményeit sokszor oly keservesen kell tapasztalunk.

Lelkünknek a számtalan testi lelki szenvedés sulya alól is kilobbanó boldogság vágya miatt foglalkozunk kell azzal a kérdéssel: *Hogyan fogjuk fel a szenvedéseket?*

A kinek éles szeme és érző szíve van, az észre fogja venni az emberiség áramlatán azt az állandó keserű vonást, amely a vidám tekintetbe is önkéntelenül belerajzolódik. Menj hátra s elevenen fogod látni a szenvedést, hol gondosan elrejtve, hol el nem takarhatóan nyíltan.

Nagy meglepetésedre meg fogod találni azoknál is, akiknek sorsát eddig irigylésre méltónak tartottad. Gazdagoknál és előkelőknél még gyakoribb vendég, mint másoknál; a palotákba sok bejáratra talál, a tehetőseknél sok mindenre rákád.

A szenvedés közös teher, mindnyájunknak közös sorsa. Ha el tudnánk képzelni a szenvedés nagyságát abból, hogy hány ember, mióta, mily rettenetes szenvedésen ment keresztül s el tudnánk gondolni, hogy ezzel az eddig legyőzhetetlen ellenséggel szemben az emberiség mennyi tetterőt és áldozatkészséget tanusított: akkor belátnánk azt, hogy ez a küzdelem sokkal több erőt és emberéletet emésztett föl, mint az emberiségnek összes eddig elért alkotása. Az emberiség a szenvedéssel állandó hadállapotban van s e láthatatlan ellenség légiói az emberi természet gyarlóságaihoz és elvetemült embere visszaéléseiből állandóan újra kelnek folyton ismétlődő támadásokra.

De valamint a katorgák embernek kell lenni arra, hogy életét feláldozza; úgy a front mögötti csendes küzdelemben is helyt kell állania mindegyikünknek s késznek kell lenni megosztani mindazt, amije van, majd pedig türellemmel elviselni a nélkülözést.

Nem tisztán csak egy egyén dolga az, hogyan viseli valaki a ráért szenvedést, köze van ahhoz az egész nemzetnek.

A szenvedéssel az emberiségnek a legrégibb időktől kezdve mindig bajlódnia kellett. Meg kellett vele valamiképpen alkudni. A régi világ nagy bölcssei sok fáradságot fordítottak arra, hogy urrá legyenek a szenvedés fölött. Némelyek élvezetekkel akartak felülemelkedni rajta, mások az érzelmek elryomásával akarták magukat ellenálló képessékké tenni, a harmadik csoport pedig az erények gyakorlásával akarta a szenvedést legyőzni.

Voltak, akik az élvezetet játszották ki fűtkárya gyanánt a szenvedéssel szemben. Ez a kísérlet azonban szomorúan végződött. Nem is lehetett ez másképpen, mert a köny-

nyelmség nem állja ki a szenvedések ostromát, ellenkezőleg azok támadására a kétségbeesésbe csap át. Az élvezet s bölcselői ezután a szenvedésnek minden élnket igénybe vevő fessítő erejével szemben úgy mutattak rá, mint valami biztonsági szelepre az öngyilkosságra. És ezután a teljes csőd.

Mások erőszakkal akarták elnyomni a szenvedést. Azt tartották, az embernek a szenvedéssel szemben csak meg kell keményíteni a szívét, hogy a fájdalom iránt érzéketlen legyen. Igaz, hogy ezt erős akarat tal egy bizonyos mértékig el is lehet érni; de a természetfölötti cél és segítség nélkül való erőlködés kevésnek bizonyul, ha a szenvedés rendkívüli sulyal nehezedik ránk. Ilyenkor a legelősebb, de magára hagyott emberi akarat is összeomlik és megint csak kétségbeesésbe fullad. Ezért az erőszak hirtetői nem lehetnek igaz próféták.

Az emberiség legnemesebb lelkei éretek, hogy a szenvedés problémájának megoldására csak egy igazi út lehetséges: a szenvedést erkölcsi erővel bensőképen legyőzni s a rosszat javunkra fordítani.

A modern tudomány szintén nem tud a szenvedés kérdésében egy lépéssel sem előre haladni, ha a kereszténység útjáról letér.

Euken Reussé, a legkomolyabb modern philosophusok egyike bebizonyítottak látja azt a tételet, hogy a jelen élet kultusza a másvilági élet kultusza nélkül nem elégíti ki az embert.

Sombart Werner elég keményen, de azért helyesen mondja: A dolgok lényegébe való betekintésünk ma semmivel sem mélyebb, mint régebben volt; a modern kultúra az élet bensőségéhez, a mi boldogságunkhoz és nyugalomunkhoz semmivel sem járult hozzá.

Legarde pedig bosszusan így szörtlődik: Inkább fát vágni, mint ezt a mi civilizált és kifinomított életünket tovább folytatni; vissza a régi forrásokhoz, föl a magasságok magányába!

Jogos-e ezek után a társadalmi mozgalmak egy részének az a szemrehányása, amellyel az egyházat illetik, hogy az egyház legnagyobb hibája a másvilági kárpótlásra való hivatkozás?

Igaz, hogy korunk óriási technikai előhaladása sok tekintetben megkönnyítette a munkázemet s annak legnagyobb terhét a gépekre bántotta át, a munkások bérvisszonyait pedig a régiesekhez képest sok tekintetben jobbakká tette. Mégis úgy látszik, mintha a gőz és villanyerő s az ember szolgálatába hajtott összes természeti erők meg akarnák bosszulni magukat azzal, hogy az embert belerántották egy oly lázas hajszába, amely szinte megalázza az embert s elrabolja testi és lelki nyugalomát. Rabjai vagyunk azoknak a szörnyetegeknek, mondja Morris William, amelyeket magunk hoztunk létre. A szenvedés a kultúrának mindenütt nyomában jár s az emberiségnek minden új találmányt egy egy újabbajta szenvedéssel kell megfizetni.

Mint világmegváltó hatalom akart fellépni a szocializmus a háboru tekintetében is; de szomorúan tapasztaljuk, mire tudott merni jó szándékaival. Az a törekvése, hogy a háboru kitérését megakadályozza, majd ezután a béke megkötését lehetővé tegye, minden elismerésünkre méltó dolog volt; de honnan vette volna elveit máshonnan, mint abból a kereszténységből, amelynek értelmi alapítója évezredekkel ezelőtt már születésével békét akart a földre hozni?!

Mennyivel különb hatással van a betegség és szenvedés a lélekre, mint a

testre?! Amig ezek a nyelvek az izlését elrontják, addig a lélek izlésére éppen ellenkezőleg a legjobb hatással vannak. Ilyenkor nem kellene a könnyelmű, frivol olvasmányok, sikamlós viccek, vagy paprikás versek, hanem komoly, egészséges, nemes lelki táplálékra vágyunk. Ilyenkor elérhető ismét az a könyv, amelyhez örökérvényű tartalom, vigasztaló erő és szépség tekintetében más könyv nem hasonlítható; elérhető a biblia.

Mint valami vad folyam, úgy hőmpölyögnek néha a fájdalom és panasz kitérésai; de hibáink beismerése s a bánat oltalma alatt eljutunk az önmegadásnak s az Isten akaratán való megnyugvásnak jól rendezett útjára.

Nem vitatkozunk azon, hogy kinek büne a szenvedésnek oka; hanem azt tartjuk, veseen mindenki magára. Persze es kellemtelen dolognak látszik, amely ahelyett, hogy megkönnyítene, látszólag még megnehezíti a szenvedést. Pedig a dolog nem úgy áll. Amig ugyanis a világ tagadja a bűn és bűnhődés között levő összefüggést, addig a kereszténység feloldja ezt az ádatlan köteléket. A bűnhődést a bűn elégtétele gyanánt fogadja el s az ember szenvedését Krisztus szenvedésével egyesítve az Isten kegyelmére érdemszerzővé teszi.

Nem félünk attól sem, hogy a háborut is Isten büntetésének tartjuk, amelyet Isten akkor bocsát a népekre, amikor bűneik mértéke betelt a bűnhődésért kiált fel az égre.

De áldott légy érte, ó hazám, hogy a lelkiismeret tiltakozása nélkül mondhatod, hogy az emberiséget ért nagy csapásnak te nem vagy az oka s ha Isten kegyelméből az igazság fog győzni, a te homlokodat is övezni fogja a babér koszoruja!

A háboru jó vallástaniító; ágyuinak dörgedelmes szavával elhallgattatott sok tévedést, tagadást és rágalmat s az emberiség lelkiismeretében felébreszti azt a hatalmas szózatot: bűn és bűnhődés, halál és örökkévalóság, Teremtő és Megváltó!

Van városunknak egy szobra, mely művészetével a kényes izlést, symbolikus jelentőségével pedig az áhitatos lelkületet is kielégíti. Legsebbe plebánia templomunk előtt áll a Pieta szobor. Krisztusunknak a keresztről levett s a Szűzanyának ölében pihenő teste és a magasba nyúló keresztnek a részei nem látszanak egyenlő méretűeknek. Pedig a kereszt kicsinynek tessz szára megfelelnek a távlat törvényeinek s így a művészi szem megtalálja az arányt a kereszt szárai s Krisztus karjai között. De megtalálja a vallásos lélek is e symbolum jelentőségét, hogy ni es oly kereszt, mellyel megmérhetnénk a Megváltó értünk hozott áldozatának nagyságát.

A legművészebben fogta fel és adta vissza azt a gondolatot, hogy a B. Szűz részt vett szent Fia szenvedésében s azt a maga részéről is felajánlotta a menyei Atyának, Michelangelo, kinek nagyszerű Pieta szobra Rómában a szent Péter templomot díszíti. Michelangelo Pietája több mint egy édesanya, ki fia halálát siratja; ő az emberiség képviselője.

Bármily magas fokon áll a B. Szűz, mint a szenvedés mintaképe, mégis emberileg oly közel van hozzánk, hogy követése ránk nézve lehetséges és könnyű. Az ő részvéte a kereszt alatt éppen úgy szól szent Fiának aki szenvedett, mint nekünk bűnösöknek, akikért szenvedett. Krisztus szavai: Ime a te anyád, ime a te fiad, ajándékozták meg az emberiséget a szenvedés anyjával s adtak a szenvedőknek előjogot az ő szeretetére és közbenjárására.

Oh Pieta! Mennyi szenvedés talált már terád, a fájdalom anyjára való tekintet által vigasztalást és gyógyulást!

A **Felcsokirtó** **ROKIN** biztosan...
Ára 1 korona 80 fillér. Kapható kisárolag
Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczy-ut 7/B.

Ismét drágább lesz a világítás.

Horribilisan nőnek a villamosmű kiadásai, a bevételek pedig csökkennek.

A nagyvárosi városi üzemek között a legjövendelmesebb volt a múltban a városi villamosmű, dacára az ellenkező állításoknak. A város ezt a jövendelmességét a telepnek eléggé ki is használta.

A háborús viszonyok és az ezek folytán szükségessé vált rendelkezések azonban most nagyon megzavarták a városi villamosmű eredményes működését.

Először is a széndrágaság okozott nagy kiadástöbbletet, ami tetemesen csökkenti a telep jövendelmét. Horribilis összeget emészt fel régi és a mostani szénárak közötti különbség. Más városokban nemcsak a magas szénárakkal, de a szénhiánnyal is küzdöttek, amit mi még eddig mindég szerencsésen elkerültünk, a villamosmű igazgatójának előrelátásából valószínűleg a jövőben is elkerültünk.

A magas szénárak mellett még nagy veszteséget jelent a villamosműre a jövő hónapban életbelépő új, felemelt vasúti tarifa, amely csak a szénzállításnál előreláthatólag mintegy 40 000 koronával emeli egy évben a villamosmű kiadásait.

Bénítólag hatottak továbbá a villamos-telep működésére pénzügyi szempontból is a háborús munkás viszonyok. Nincs elég megfelelő munkás a kik rendelkezésre állnak is, csak tetemesen magasabb bér mellett dolgoznak, mert még így sem igen bírnak megélni. Egy harmadrangu nap-számos munkásnak 6-7 korona napibért kell fizetni. Ilyen körülmények között munkabér címen mintegy 40 000 korona több kiadása lesz egy év alatt a villamosműnek.

A legnagyobb esapást mérték azonban a villamosműre az üzletek 7 óras és a vendéglők, kávéházak, mulatók 11 órai zárására vonatkozó rendeletek. Mint már említettük, a kevesebb áramfogyasztás címén több mint százezer koronával csökken a villamosmű bevétele.

Ha tehát el is tekintünk a szénárak emelkedésétől, a munkásbérek, a felemelt vasúti tarifa és a zárórak miatt előálló bevételecsökkenés óriási mértékben befolyásolja a villamosmű mérlegét és ez által a jövendelmességét.

A széndrágaság és a munkásviszonyok folytán előállott több kiadás pótlására Nagyvárad városa már emelte a világítás árát, éppen január elsejétől lépett érvénybe. Az óraszerinti magánfogyasztók áramdíját hektowattónként 7 fillérről 8 fillérré emelték és az általában kiegészített fogyasztók díját is 10-15 százalékkal felemelték.

Mint értesülünk, a villamosmű ezzel az emeléssel sem találja meg a számítását, s tervbe van véve az újabb emelése az áramdíjaknak, mert a záróra miatt beállott visszaesés mellett a villamos-telep nem bír prosperálni.

A 8 filléres egységár megbolygatását, legalább egyelőre, nem tervezik, hanem a kiegészítés alapján kedvezményes áron fogyasztók egyezségi árának felemelését vették tervbe.

Ezek a nagy fogyasztók ugyanis eddig rendkívüli kedvező áron kapták az áramot, mint fő fogyasztói a villamos telepnek. A viszonyok kényszerűsége készteti a várost, hogy az eddigi kedvezményt kissé szűkebbre vonják.

Az új tervezet közelebb már a felügyelő bizottság elé kerül.

A Kath. Népszövetség negyedik háborús délutánja.

Impozáns keretek közt, fényes sikerrel zajlott le vasárnap a Kath. Népszövetség ünnepélye. A Kath. Kőr Szent László terme kicsinynek bizonyult az érdeklődők ezreinek befogadására. A zsufolásig megtelt terem közönségének, melynek sorai között számosan voltak vidékről is, kiváló szellemi élvezetet szerzett a pompás műsor minden egyes száma és a közönség adományából ismét szép összeg gyűlt össze az anya- és csemeteműveldelem céljaira is.

Jelen voltak: dr. Karácsonyi János, dr. Vučkics Gyula, Szirmay L. Árpád, Brám Lőrinc, Gresinczy Antal kanonokok, dr. Bolza Alfonz gróf, Kunn Frigyes őrnagy, Géczy Lajos, Pálffy Béla, dr. Demetrius Elek, dr. Mizurek Gyula, Ringelhaan Lajos, Karaszty Kornél, dr. Krüger Aladár, Bertán Brunó, Kolihay Kornél, dr. Kascht János, Domonk Pál, Sas Ede, Zsidy Bertalan, Schriffert Béla, Papp Béla, Pálffy Jenő, dr. Papp Károly, Sztréll Ferenc, Pribék Imre, Sünger Bertalan, Vadász Zoltán, Vitkó Vilmos, Szilágyi Béla, Buzássy Bertalan, Hülinger József, Lindauer Károly, a helyőrség tisztikarának számos tagja, a nagyvárosi előkelő női társadalom, a népszövetségi tagok eserei.

Az ünnepélyt a 70. gyalogezred jeles zenekara nyitotta meg Boieldieu „fehér nő” című hatalmas nyitányával. A dallamos és szép, de nálunk még ritkán hallott ouverturát összhangzó előadásban játszotta a zenekar.

Ezután Mollau István tanítóképzői tanár tartotta meg eszmékben gazdag előadását. A szenvedés problémáját fejtegette ki és a probléma megfejtesét adta keresztény alapon. Kifejtette, hogy mennyire nem kielégítő az újabb kori nagy gondolkodók magyarázata arról az egész emberiséget érdeklő nagy titokról: miért szenvedünk és mi enyhíti szenvedésünket? A többször tapasztalattal megszakított beszédet a közönség nagy tetesséssel fogadta.

A harmadik szám S. Nyisztor Albertné Hannig Vilma urasszony gyönyörű éneke volt, a ki két háborús dalt adott elő. Nyisztor Albertné urasszony néhány évvel ezelőtt a székesegyházi énekkar tagja volt, ahol már akkor feltűnt fejlődő szép mezzoszopránja. Most, hogy évek múltával ismét hallottuk, örömmel konstatáltuk értékes hangjának nagyszerű fejlődését. Egyszerű, tömör organuma minden regiszterben egyenletesen képzett. Testtartása, lélekzetvétele, kitűnő, ezért könnyedén énekel fent és lent egyaránt. Különösen alsó drámai szoprán-szerű hangja és csiszolt, lágy, magas hangjai rendkívül alkalmasak egy műdal apró nüanszainak pompás interpretálására. Hosszasan tapsolták gyönyörű énekeért, melyből kijutott kitűnő kíséretnek, Rosch Mihály székesegyházi karnagynak is.

Ezután ismét zenekari szám következett. Goldmark a néhány évvel ezelőtti elhunyt

magyar származású komponista híres „Menyasszony ének”-ét és Grieg a négy északi zenetánán mindig szívesen hallott „Törpék bevonulása” c. zeneképét játszották stilszerű előadásban, melyért lelkesen megtapsolták őket. A 70. gyalogezred kitűnő zenekara ugy ezzel, mint általában valamennyi számával óriási sikert aratott és az egész közönség viharos tapsait provokálta.

Most következett az ünnepély fénypontja dr. Krüger Aladárné, „Hannig Mici és S. Nyisztor Albertné Hannig Vilma urasszonyok duettje az „Aida” c. operából.

A két művész nővér Verdi híres és népszerű operájából a nagy és nehéz kettős áriát oly meglepő biztonsággal és tökéletes művészi előadásban mutatta be, hogy a nagyszámú előkelő publikum hosszan ünnepelte őket.

Dr. Krüger Aladárné urasszony minden szereplése egy kedves esemény, mert akár műdalt vagy áriát ad elő, az az ő szubtilis, finom és előkelő előadásban osztatlan sikert arat. Most pedig nemcsak az ő magas, kristálytisztán csengő szopránját élveztük egymagában, hanem művészelőki hugának S. Nyisztor Albertnének szintén gyönyörű és már fent említett drámai szopránját is.

A két gyönyörű hang így együtt Rosch Mihály karnagy nagyszerű kíséretével óriási hatást keltett.

Hogy forró sikerük volt és zajos tapsokat arattak, talán mindennek is felesleges.

Befejezésül a zenekar eljátszotta nagy hatás mellett Schubert pompás magyar dülgyvelegét és a Rákóczi indulót, melynek hangjai mellett széteszlett a közönség.

Felülfizettek: Dr. Karácsonyi János püspök 10, Szirmay L. Árpád, Brám Lőrinc, Gresinczy Antal 20-20, dr. Vučkics Gyula, gróf Bolza Alfonz, Ringelhaan Lajos 10-10 korona. Az ünnepély tisztja jövendelmének felét a Népszövetség a Kath. Nővédi Egyesület anyja és csemeteműveldelem intézetének gondozásában álló hadi árvák és hadbavonultak családtagjai javára fordítja.

A katolikus autonómia kérdése.

A legnagyobb katolikus egyesület, a Katolikus Népszövetség vasárnap tartotta meg Rakovszky István titkos tanácsos elnöklésével Budapesten a régi országházban közgyűlését, amelyen a többi között Párvy Sándor és M. kes János gróf püspökök is jelen voltak. Az elnöki megnyitó után Haller István főtitkár részletesen beszámolt az egyesület működéséről, főleglytén, hogy tagjainak száma immár 310 500 és a tagsági díjat egy koronáról két koronára kellett a háboru okozta helyzet miatt fölemelni. A jelentés után a királyhoz hódoló táviratot intéztek. Ugron Gábor országgyűlési képviselőnek a nép erkölcsi és anyagi újjászervezéséről szóló beszéde végétével Takács Menyhárt jászvári prépost tanulmányzámba menő beszédel mondott a katolikus autonómiáról, a beszédet lapunk élén közöljük.

Harkányi lemondása. Budapestről jelentik: A Budapesti Tudósító illetkes helyről eredő felhatalmazás következtében báró Harkányi János kereskedelemügyi miniszter lemondásának hírét alaptalanak jelentik ki.

PESZEKI FERENC zilahi plebános.

A Csaponyi Ignác kanonoki kinevezésével megürült zilahi plebániái javadalomra Peszeki Ferenc szentszéki tanácsost, theologiai főiskolai tanárt nevezte ki gr. Széchenyi Miklós megyéspüspök. A megyéspüspök gondossága megtalálta a legalkalmasabb férfit Peszeki Ferenc személyében. Szilagyvármegye székelyének Zilahnak katolikusai kiváló lelki vezetői nyerne az új plebánosban, aki majdnem 20 éves tanári működése alatt mint az egyházjog és egyháztörténelem tanára egy egész generáció papi ifjúsága kiképzésében szerzett nagy érdemeket.

Az új plebánost 1898-ban szentelték pappá a mint papnevelőintézet tanuló felügyelő kezdte meg működését a 1900. óta tanára a nagyváradi theologiai főiskolának. Peszeki Ferenc 1898. óta vallásánára a Szent Vince intézeti leányiskolának is. Zilahn, eredményteljes működésével, kedves egyéniségével nagy népszerűséget és tekintélyt szerzett az új plebános Nagyvárad társadalmában a kiváló egyénisége tiszteletet fog szerzeni a katolicusságnak az exponált Zilahon is.

Ésküdszéki tárgyalás vádolt nélkül.

A Szöllőssy Gyula tanácselnök vezetésével működő tanács tegnap vette tárgyalás alá Gazdag Sándor díszégi földmives bűnösét, aki: azzal vádolt az ügyesség, (képviselet dr. Bolza Alfonz gróf királyi ügyész), hogy saját gyermeki házat felgyújtotta.

Az ésküdszék megalakulása előtt megállapította az elnök, hogy 70 éves a vádolt és 6 gyereke van, egyik szemére vak.

- Szeszkes italokkal él-e?
- Mikor van, iszik.
- Mindig iszik, mikor van?
- Mindig.
- Büntetve volt? Ugye lopásokért?
- Nem nagyon lopásokért, csak egyért.
- Összbüntetésben kapott öt évet és egy napot.

- Az egy napról nem tudok semmit.
- De van itt más eset is.
- Azt én jobban tudom.
- Irás van róla.
- Nem adok én arra az írásra semmit.

Elnök: Figyelmeztetem, nem a faluházán van, beszéljen tisztességesen.

Az ésküdszék megalakulása után vádolt tagad, ő nem gyújtotta fel a házat. Igaz, hogy mikor „azért a kis dohányügyért” öt évet kapott, átírta feleségére a házat, aki meghalt s így a ház a gyerekekre maradt, a kik őt kikergették a házból, de ő azt türe.

A tanúk azt vallják, a vádolt fenyegetőzött, hogy felgyújtja a házat, de a gyújtogatást nem látták. Igaz, hogy akadályozták őket az oltásban és szidta őket.

Vádolt: Ezek a tanúk össze vissza hazudnak, nem igaz, amit mondanak.

Elnök: Több ízben figyelmezteti a szöndre, végre 8 napi, kétszeri büjttel szigorított magánzárkára itéli.

Vádolt: Tovább kiabál zokog és sir mire az

Elnök elrendeli, hogy vezessék ki. Így a tárgyalást a vádolt nélkül fejezik be.

Ítélet ma délelőtt lesz.

Félreértik a záróra rendeletet.

Két utcán 17 üzlet
nyitva tartott.

Az új záróra rendelet felett a kereskedők és más érdekeltek nagy része már napirendre tért, azonban még most is vannak olyanok, akik nem alkalmazkodnak a miniszteri utasításhoz. A legtöbben arra hivatkoznak, hogy nem értik meg a rendeletet, amely pedig a lehető legegyszerűbb.

És pedig 7 órakor be kell zárni minden üzletet. Kívétlenül fél nyolc órakor zárnak a tulnyomó részben élelmiszeket árusítók, a bogdák és az egyedélárusítók (rafibok), a korlátlan italmérési engedéllyel bíró üzletek pedig 9 órakor zárhatnak.

Ezek dacára még most is több üzlet nyitva hagynak a zárórán túl, a bogdások a 9 órai zárórát maguknak vindikálják, holott csak fél 8 óráig tarthassák nyitva, ipari üzemmel összekötött üzletek pedig úgy oldják meg a gordiuszi csomót, hogy lehúzott redőny mögött dolgoznak.

A fenti okok indíthatták Czeglédy István rendőrbíró és Bíró József redőnyfogalmazót arra, hogy szombaton este ellenőrző vizsgálatot tartassanak. 8—9 óra között bezárták a Teleky és Kossuth utcákat, valamint a Sas passagét. Csak ezen a rövid útvonalon 17 üzletet találtak nyitva, szilgyátó, borbély és cipész üzleteket, italki néréseket és bogdákat.

A legtöbbszörrel le volt ugyan hívva a redőny, de belül dolgoztak, ami egyáltalán nem felel meg a miniszteri rendeletnek, amely a fűtés és világítás csökkentésére irányul. Egy borbélyület redőnyét éppen akkor rántotta fel Bíró fogalmazó, amikor benn a borbélymester éppen vendége állát szappanozta a legkedélyesebben.

Természetesen mind a 17 üzlet tulajdonosa ellen megindult a kihágási eljárás.

Amikor nem futyol a vonat.

A belényesi vásárról mentek haza a közeli környék gazdái s szokás szerint egy csoportba verődtek. Hasz kocsi haladt így egymásután az országúton, elől Kodorján Tógyerrel, akinek a kocsiján Nyegus Flóráné ült. Az ut keresztlhaladt a vasúti síneken s a kocsik már áthaladóban voltak, mikor Belényes felől előrobogott a vonat s elütötte az első kocsit, amelyről Nyegus Flóráné leesett s szörnyet halt s a kocsi megsebesült.

A törvényszék elé került Weinberger Jakab vonatvezető, akinek ügyét tegnap fejezte be Ember Géza elnöklésével ítélkező második tanács.

A tanúk és szakértők kihallgatása után beigazolódt, hogy az a helyen, ahol a szerencsétlenség történt, a vonatvezetőnek nem volt kötelessége fűtyjelt adni s emellett a vonat lámpája elől égett.

Modvity István dr. királyi ügyész ezen indokolással a vádat elejtette, mire a törvényszék az eljárást megszüntette. A védelmet Komlóssy Gyula dr. látta el.

* Magánórákat adok elemistáknak és I. II. oszt. polgáristáknak. Borbély Eva okl. tanítónő. Arvaház u. 3. sz.

Négy pénztár fizet hadisegélyt Az új beosztás.

Az államszegélyesekkel közlöm, hogy az államszegélyeseknek gyorsabb kifizetése céljából a Mezey Mihály utcai fogyasztási adóhivatalban egy 2. számú segélypénztárt állítottam fel, és így négy pénztár u. m. a városi adó és házipénztár, a tüzoltó laktanyában az 1. számú segélypénztár és a Mezey Mihály utcai fogyasztási adóhivatalban a 2. számú segélypénztár fogja teljesíteni a kifizetéseket. A könyv átvételért mindenki tartozik a következő sorrendben a tüzoltó laktanyában megjelenni és a könyv átvétele után sához a fizető pénztárhoz tartozik elmenni, ahová a kifizetés végett beosztott.

Folyó évi január 16. től február 15. ig esedékes államszegély kifizetések végett jelentkezőknek f. évi január hó 29. én délelőtt 1-től 1300 ig délután 5501 től 6800 ig. Január 30. én kedden, délelőtt 1301 től 2600 ig délután 2601 től 2800 ig, 6801 től 7800 ig. Január 31. én, szerdán délelőtt 2801 től 4200 ig, 7801 től 7900 ig, délután 3001 től 4000 ig, 7901 től 8500 ig. Február 1. én csütörtökön délelőtt 4201 től 5500 ig, délután 8501 től 9315 ig.

A Házipénztár január 29. én, hétfőn délelőtt 1—200 ig, délután 5501 től 5700 ig. Január 30. én, kedden délelőtt 1301 től 1500 ig, délután 2601 től 2800 ig. Január 31. én szerdán délelőtt 7801 től 7900 ig, délután 7901 től 8000 ig. Február 1. én csütörtökön délután 4201 től 4400 ig.

Az adópénztár. Január 29. én hétfőn délelőtt 201-től 500 ig, délután 5701 től 6000 ig. Január 30. én kedden délelőtt 1501 től 1800 ig, délután 6801 től 7100 ig. Január 31. én szerdán délelőtt 2801 től 3000 ig, délután 3001 től 3200 ig. Február 1. én csütörtökön délelőtt 4401 től 4700 ig, délután 8801-től 8900-ig.

A tüzoltó laktanyai segélypénztár január 29. én hétfőn délelőtt 501 től 900 ig, délután 6001 től 6400 ig. Január 30. én kedden délelőtt 1801 től 2200 ig, délután 7101-től 7500 ig. Január 31. én szerdán délelőtt 3201 től 3600 ig, délután 3601 től 4000 ig. Február 1. én csütörtökön délelőtt 4701 től 5200 ig, délután 8900 től 9315 ig.

A Mezey Mihály utcai fogyasztási adóhivatali segélypénztár január 29. én hétfőn délelőtt 901 től 1300-ig, délután 6401 től 6800 ig. Január 30. én kedden délelőtt 2201 től 2600-ig, délután 7501-től 7800 ig. Január 31. én szerdán délelőtt 4001-től 4200 ig, délután 8001 től 8500 ig. Február 1. én csütörtökön délelőtt 5201 től 5500 ig, délután 8501 től 8800 ig sorsszámmal eliatott egyéneket fogja kifizetni.

Hogy a kifizetés főnyakadást ne szenvedjen, minden egyes államszegélyeseti tartozik magával hozni váltópénzt és azt a kifizetés alkalmával a pénztárnál beváltani.

Mindazok, akik államszegély könyvkért a fentebb jelzett sorrendben a kifizetési napokon meg nem jelennek, azok államszegélyeiket csak egy később meghatározott napon fogják megkapni.

Nagyvárad, 1917. évi január hó 20. án.

Juricskay Barna,
pénz- és adóügyi tanácsos.

Megvettem egy nagy mennyiségű

eredeti berlini szabású finom, szép és
siakes mellfűzöt
és azokat igen szolid áron bocsájtom
nagybecsű vevőim rendelkezésére.

Resztenbaum Juliska

fűzőszalonja Nagyvárad, Rákóczi-ut 6. sz.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

[Budapest, jan. 23.]

A képviselőház tegnapi ülésén Szász Károly elnökölt. Bejelenté, hogy Teleky József gróf lemondott a mandátumáról és hogy Muslay Gyula két, Daniel Gábor egy összehívhatatlansági bevágyt tett maga ellen.

Ezután átérték a napirendre. Illés József előadó ismerteti a király megkoronázásáról szóló törvényjavaslatot.

Utána Urmány Nándor szólal fel: sajnálja, hogy a koronázásnál a hagyományos copf oly nagy szerepet vitt; kifogásolja, hogy a királyi palotáról hiányzott a nemzetiszínű lobogó. Fel kell világosítani az uralkodót, hogy a hadsereg kebelében a magyarságot sok súlyos sérelem érte. Ha nyíltan fogják informálni a királyt, az ifjú uralkodó megadja mindazt a nemzetnek, ami a nemzeté.

Apponyi Albert gróf reméli, hogy a király véget vet a mostani zavaros jelenéseknek, kéri, hogy a szövetséges uralkodókat a koronázásra miért ne hívták meg. A holgár car is csak mint magyar főúr volt részt.

Balogh miniszter kijelenti, hogy a szövetséges uralkodók meg nem hívásának nincs más oka, mint a háború. A javaslat elfogadása után átérték a hitlevél és eskü szövegének bebiztosításáról szóló javaslatra. Illés József előadó után Polónyi Gábor és Rakovszky István szöveket a javaslathoz.

Rakovszky kéri, hogy ki volt az az ismeretlen idegen ur, aki a hitlevél ányajításakor a nemzetnek szánt királyi válasszövegét a királynak adta. Egy ilyen idegen ur egyszer majd Magyarországot Csehországba fogja csempészni.

Balogh miniszter kijelenti, hogy a koronázás miatt fordultak ugyan elő véletlenség okozta tévirdések, de ezek jelentéktelenek és semmi közjogi jelentőségük nincs.

A javaslatot ezután általánosságban és részleteiben is elfogadták.

A koronázási ajándék felajánlásáról szóló javaslatot Lechre Hugó, Polónyi, Holló, Apponyi felszólalása után fogadták el.

Az elnök napirendi javaslatát, mely szerint holnap a vasúti hadiadó és a kivételes hatalom kiegészítéséről szóló javaslatokat tárgyalják: szintén elfogadták.

Itt felszólalt gróf Károlyi Miklós és azt kérte, hogy a Ház ne 8, hanem csak 5-6 óráig ülésenként tartson. Az elnök erre vonatkozólag 10 óráig javaslatot kért. Az ülés délután 2 órakor véget ért.

Az ülés folyamán interpellációt jelentettek be: Haller János gróf összehívhatatlansági ügyekben a miniszterelnökhöz, Pető Sándor a katonák kimaradásai engedélyének bevonása háttér a honvédelmi miniszterhez.

HIREK

* **Személyváltozások a király környezetében.** Gróf Paar vezérezerdeshez a rendelkezési állományba való áthelyeztetése alkalmából Károly király rendkívül meleg hangú kérésrel intézett s egyben főhadagédóvá s katonai irodája főnökévé lovag Martner Nándor altábornagyot, a katonai iroda főnökhelyettesévé pedig Sternecki bárót, Zeidler Danblebsky Egon vezérkari ezredesét nevezte ki. A kéréseket a hivatalos lap vasárnap megjelent száma közli.

* **Uj esperes.** A szilágyi somlyai kerület esperesévé Szamosy Viktor kérésateleki plébános nevezte ki gróf Széchényi Miklós megyéspüspök. Az esperesség Csepny Ignác volt esperesnek kanonokká kinevezésével üresedett meg. Az új esperes a szilágyi somlyai kerület legtekintélyesebb pspja, aki szeretőtreméltó egyéjsége miatt nagy népszerűségnek örvend. Somcsy Viktor 1885-ben lett plébános Hosszupályiban, 1893-ban lett vashóhi plébános, 1904-ben nyerte el a kérésateleki plébániát s 39 évi kiváló papi működés után szaval jutalmazta meg főpásztora, hogy kerülete élére állította.

* **Az 1899. évben született népfelkelők sorozása.** Az 1899. évben született népfelkelők sorozása Biharvármegye egyes járásában január hó 29-től február 7-ig fog végbemenni.

* **Az Urlicsnyok Mária kongregációja** holnap, szerdén reggel 7 órakor a Szent László-menedékház képtornájában végzi közös szent áldozását.

* **A Katolikus Kör vetítő előadása.** Érdekes vetítő előadás lesz ma, kedden délután a Katolikus Körben. Dr. Géczy József teológiai tanár tart tanulságos előadást a török birodalomról s előadás közben pompás vetített képekben mutatja be Törökország egyes kiváló pontjait, az ottani népeletet stb. Az előadás végén pedig érdekes mozgóképeket mutatnak be Háborus híradó címmel.

* **Két cégváltozás és a nagyvárosi piac.** A heti hivatalos kimutatás az új és megszűnt cégekről Nagyváradot nem nagyon érinti. Hónapok mulnak el s egyetlen új cég sem keletkezik, még kevésbé nem szűnik meg, ami a nagyvárosi piac szolidaritásáról ad tanúságot. A háborus konjunktúra kihasználására Debrecenben, Gyöngyösön, Marosillyén s kisebb helyeken gombamódra alakulnak és szűnnek meg a cégek, míg Nagyvárad előkelő tartózkodással viselkedik. Egy cég alakult hetek óta Nagyváradon, amit a hivatalos kimutatás így jegyez: Schwartz József ügynök s egy szűnt meg: Biharvármegyei korona takarékos és hitelszövetkezet felszámolásában. Sem grüfondulási lár, sem bukásra vezető ingadozás nem gyötri kereskedelmünket, s szaporodás és megszűnés rovataiban sem szerepelünk s ez jele annak, hogy a nagyvárosi kereskedelem krízise megszűnt s a helyzet megjavult.

* **Katonai kitüntetések.** A hivatalos lap közli, hogy a király Ginzery Sándor 8 honvéd tábori ágyuszerredbeli hadnagynak a hadidíszléményes III. osztályú katonai érdamkeresztet adományozta az el-lenség előtt tanúsított vitéz magatartása elismeréséül. Ujlagos dícsőró elismerésében részesült Szabó Jenő ugyanezen ezredbeli főhadaggy.

* **Ülések a városi háznál.** Ezen a héten sűrű egymásutánban ülések lesznek a városi háznál. Az egyes szaktanárságok tartják alakuló üléseiket a következő sorrendben: január 23-án, kedden: délután 5 órakor a közegészségügyi szaktanárság; január 24-én, szerdán: délután 4 órakor a kereskedelmi tanácsok felelős bizottsága, délután 5 órakor a szilágyi szaktanárság; január 25-én, csütörtökön délután 4 órakor a villamos felelős bizottság, délután 5 órakor a Csaszivó-Dudák utcai felelős bizottság; január 26-án, pénteken délután 5 órakor a szegényügyi bizottság és január 27-én délután 5 órakor a szilágyi bizottság rendes ülését tartja.

* **Szigligeti relikviái a városi könyvtárban.** A Kulturpalota felépítése esetén minden számottevő egyesület külön helyiséget kap majd a jövő palotájában, addig azonban már a harmadik egyesület részére tárja föl ajait a városi nyilvános könyvtár, mászó a Biharvármegyei Orvosgyógy-szerészeti és Természetudományi Egyesület helyezte itt el igen értékes s kb 2000 kötetből álló könyvtárát. Avután a magán-tisztviselői Egyesületének 300 kötetes könyvtára következett. Most pedig a Szigligeti Társaság könyvgyűjteményét helyezték ide, mely tudvalevőleg a Rádl Odón értékes hagylékával tetemesen megnövekedett. Dr. Poyvár Szóvár ügyvéd, végrendeleti végrehajtó ugyanis értesítette a Szigligeti Társaság ügyvezető alelnökét, dr. Aderján Ármint, hogy az özvegy férje intenzívóinak megfelelően a megboldogult könyvgyűjteményét a Szigligeti Társaságnak hagyományozza. A Társaság elnöke Bodnár Janost, a városi könyvtár vezetőjét kérte föl, vegye az értékes könyvtár őrizetbe s addig, is míg a Szigligeti relikviákat összegyűjtik, helyezze el azt a városi könyvtár erre alkalmas helyiségében. A könyvtár egy külön helyiségbe helyezte a Szigligeti Könyvtárt s a legközelebbi gyűlésen javaslatot fog tenni, hogy nevezzék el ezt a szobát Szigligeti szobának, amelyben már felállítva megtekinthető a nagyértékű ajándék gyűjtemény.

* **Az izraelita hitközség fiúárva-háza.** Most jelent meg az izraelita hitközség jelentése a fiúárva-háza múlt évi működéséről. Az árva-ház múlt évi szeptember 10-én nyit meg hadiárva részére s négy hó óta működik. Az árva-házban 8 árva gondoznak. Az árva-ház elnöke dr. Aderján Ármint hitközségi elnök vezette fel a nagy részben az ő lelkes buzgóságára hozta létre. Az árva-ház tanácsadó bizottságának 48 rendes tagja van évi 50 korona, 116 pártoló tagja évi 20 korona hozzájárulással s 14 alapító 34432 K 17 fillér alapítványi összeggel jelentkezik. Az árva-ház védnökei: dr. Aderján Ármint és dr. Kereskényi Lipót, a bizottság elnökei: dr. Popper Ákos és Blayer Lajosné. Az árva-ház múlt évi bevétele az alapítványok összességével együtt 52 680 K 79 fillér volt, kiadásai pedig a 4 havi ellátással együtt: 4208 K 23 fillér tesznek ki. Az árva-háznak jelenleg 48472 K 56 fillér vagyona van.

Szőlősgazdák és Kereskedők
figyelmébe!

RAFFIÁT

első rangú nagyobb mennyiségben szállít

a Nagyvárosi Hitelbank
részvénytársaság.

Zöldfa-utca 2. sz.

*** Az állami tisztviselők háborus segítése.** Budapestről jelentik: Kelemen Béla országgyűlési képviselő indítványt terjeszt elő a képviselőház holnapi ülésén, amelyben javasolja, hogy az állami tisztviselők a háborus segítséget természetben kapják meg. Törzsfizetésük maradjon meg, de pótlók, háborus segítség helyett adjon az állam nekik élelmiszert, ruhát, fát stb. Ennek keresztüvitelére 15 tagú parlamenti bizottság kiküldését kéri.

*** Pénzügyi kinevezések.** A pénzügyminiszter Pop Aurél végzett jogászt, Mihály Ferenc magánhivatalnokot és id. Hegedűs János nyugalmazott anyakönyvi felügyelőt a nagyváradai pénzügyigazgatósághoz adóügyi biztosokká nevezte ki. A kinevezést a hivatalos lap tegnap száma közli.

*** Tűz a gimnáziumi kórházban.** Tegnap reggel 5 órakor tűz volt a gimnáziumi hadikórházban. A raktárhelyiségben felbomlott lim-lomok valószínűleg a bentlévő kamrában levő szikrától meggyuladt. A tűz helyiségben a tűz sokáig lappangott, csak reggel, mikor a raktár ajtaját kinyitották, lobbant lángra a sok hulladék. Óriási füst támadt, mely az egész épületet elárasztotta. Megjelentek a tűzoltók Lukács Ödön főjegyző, tűzoltóparancsnok vezetésével. A nagy riadalom hamarosan minden baj nélkül lelohadt, a tűzét sikerült rövid idő alatt eloltani, mielőtt még tovább terjedt volna. A rendőrségtől Kolontáry János fogalmazó jelent meg.

*** Eitelt árdragitók.** Tegnap két libadrágító felatti itálkoset: Czogledy István rendőr büntető bíró Lenti István és szalárdi lakos és Petri Sándorné nagyváradilakos 100 korona pénzbüntetéssel sújtottak, mivel a piscon a libát maximális áron felül árultották Lenti Istvánné nagy siránkozások közepette mindjárt kifizette a büntetés pénzt.

*** A gyermekbarát hangversenye.** A Gyermekbarát Egyesület február hó 4-én, d. u. 5 órakor a Megyeház dísztermében hangversenyt rendez. A hangversenye Rlayerné Garzó Adél urnő zeneiskola növendékei fognak szerepelni. Lesz ének, zongora és hegedű szám. Belépő díj 2 korona, tea jegy 1 korona, mit Novomeszky Imre cukrász fog szolgáltatni.

Őszi és téli ruhák, férfi öltönyök, felöltők, festése és tisztítása. Függyő, kézimunka, ke-lengye neműek tisztítása. Fe-kete festés elsőrendű kivitelben.

HALTENBERGER VILMOS

kelmefestő, vegytisztító és gőzmosógárában
Nagyvárad.

Gyár telefon sz. 34. Felvételi üzlet 14-69.

*** Kőhögés, hurut, rekedtség és elnyálkásodás ellen gyors és biztos hatású szer a Farkas féle hurut szeletke. Ára 1 kor.** Kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7/B. Tejkonzerv is kapható.

Több ház forgalmas helyen eladó. Bővebbet a Nagyvárad Kereskedelmi és Forgalmi banknál, Rimanóczy-utca 6. szám.

*** Gyönyörű rózsás arc a nő legszébb díszje.** Az első ránc a szép asszony első igazi bánata. Adjunk tehát neki módot hogy eltüntethesse. Először ha a megbecsülhetetlen Y-PO krém és szappant használja melytől a bőr visszanyeri ruganyosságát eltünteti a ráncokat, szeplőket, mitesereket, májfoltokat, pattanásokat és bőr vörösséget. Kapható: Farkas István „Apolló” drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7/B Rimanóczy-palota.

Cukorka eladás Aszódi Mihály fizetésében. Főüzlet Kossuth utca Sas palota. Fiók: Csokoládé Király Rákóczi-ut. Pásztorok, Borok herceg Windischgrätz tokai pincéből. Andrássy Arad, Donay Arad és Palugyai Pozsony mind nemes fajú borok. Friss dílgymölcs, dió, malagaszőlő, krach mandula gardinetek. Friss szaloncukorka, összes létező likörök, szilvórium, rum, seprő és törkölypálinkák Finom valódi konyak. Zamatos teák és kiváló finom Aszódi 8 féle zamatu pörköltkávái készen darálva. Kugler Garbaud bombonok főraktára. Főüzlet telefon 635. Fióküzlet telefon 610.

SZÍNHÁZ.

Heti műsori

Kedd: Nőbátavirág (Vajnovazky Vilma felléptével.)
Szerda: Logánybucsu (Bihary Sándor fellépte.)
Csütörtök: Longyelvör (Bihary Sándor fellépte.)
Péntek: Három a kislány.
Szombat délután: Górák.
Szombat este: Zsuzsi kisasszony (Vajnovazky Vilma felléptével.)
Vasárnap délután: Kis kislány.

Főszerkesztő: **Dr. KRÜGER ALADÁR**
Felelős szerkesztő: **Dr. PAPP KÁROLY**

Belépési felhívás.

A Nagyvárad Kereskedelmi és Forgalmi bank Rózsaványteraszág (Rimanóczy-utca 6. sz.) székhelyben működő Takarékoság, segély és takarékszövetkezet 1917. évi január hó 1-én nyitotta meg

XVII. évtársulatát.

A belépés tetszés szerinti számú törzsbetétjegyzésével történik, melyek mindegyike után belépésként egy korona fizetendő. Az új évtársulat 4 éven vagyis 208 héten át tart, aminek eltelté után a tagok az általuk meg-takarított tőkét az elért haszon eredményben való arányos részesedés mellett megkapják.

A törzsbetétkezők a takarékpénztári kamatozásnál magasabb nyereséget osztalékokat hoznak.

A szövetkezet tagjainak kölcsönöket felajánl váltóra vagy kölcsönvénnyre. A folyó-sított kölcsönök a heti befizetésekkel 4 ór alatt törlesztethetők le.

A befizetések vasárnap és ünnepnap kivételével minden nap délelőtt 9 órától 12 óráig, délután 3 órától 5 óráig történnek. Bírattási díj 50 fillér 1 korona heti befizetés után.

Videki tagok részére postatakarékpénztári lapok adnak ki, amelyekkel befizetéseiket portómentesen eszközölhetik.

Belépni szándékozók felkértenek, hogy üzlethelyiségünkben (Nagyvárad, Rimanóczy-utca 5 szám) mielőbb jelentkezni sziveskedjenek.

Nagyvárad, 1916 december 31-én.

Takarékoság segély-és takarékszövetkezet
Nagyváradon.

VIGADÓ mozgó-színház
Kedden
Majsztram uram szerencséje bohózat 3 felv.
Előadások kezdete: Szombaton, vasárnap és ünnepnapon 8 órakor és hétköznapokon 5-kor.

UKANIA mozgó-színház
Kedden
Éplum szentképek dráma 3 felv.
Előadások kezdete: Szombaton, vasárnap és ünnepnapon 8 órakor és hétköznapokon 5-kor.

APOLLÓ mozgó-színház
Kedden
A kaméliás hölgy regény 4 felv.
Előadások kezdete: Szombaton, vasárnap és ünnepnapon 8 órakor és hétköznapokon 5-kor.

Heti arjegyzék:

- China ezüst kenyér kosár fogóval . . . 4 K
- China ezüst cukor tartó fogóval . . . 4 K
- China ezüst vaj tartó fogóval . . . 4 K
- China ezüst cukor kosár fogóval . . . 4 K
- China ezüst gyümölcs állvány tállal . . . 4 K
- China ezüst dohányzó készlet tálcával . . . 4 K
- China ezüst gyümölcs kosár színzve . . . 4 K
- Alpaca torta állvány majolika betéttel . . . 4 K
- Alpaca kenyér kosár majolika betéttel . . . 4 K
- China ezüst talpas gyümölcs állvány . . . 10 K
- China ezüst talpas állvány színes üveggel . . . 5 K
- Majolika vizes kancsó színzve . . . 5 K
- Majolika térszál tál 6 tányérral színzve . . . 5 K
- Majolika virágváza roccoco színzve . . . 5 K
- Likőr készlet tálcával aranyozva 6 személy . . . 4 K
- Vizes készlet színes aranyozással 6 személy . . . 4 K
- Boros készlet színes aranyozással 6 személy . . . 4 K
- Sörös készlet színes aranyozással 6 személy . . . 4 K
- Mosdó készlet fayence színes felszerelve . . . 10 K
- Gyermek mosdó készlet színes felszerelve . . . 10 K
- Cigaretta ezüst készlet felszerelve . . . 10 K
- Fűszer készlet felszerelve állvánnyal . . . 10 K
- Teás készlet színes aranyozással 6 sz. . . 12 K
- Kávés készlet színes aranyozással 6 sz. . . 12 K
- Mocca készlet színes aranyozással 6 sz. . . 12 K
- Ebédlő készlet színes aranyozással 6 sz. . . 80 K
- Ebédlő kész. sz. aranyozással Roccoco 6 sz. . . 40 K
- Ebédlő kész. sz. aranyozással Roccoco 12 sz. . . 80 K

Évőszközök, kávé felszerelések, vendéglői berendezések.

Répkerepezés, ablak üvegezés gyorsan és pontosan előnyös árban készül.

Eladás nagyban és kicsinyben.

KOMLÓS TESTVÉREK

üveg nagykereskedés
Zöldfa-u. 13. Telefonszám 372.

Mindenféle vidéki megrendeléseket azonnal szállítunk.

Telephon 92. sz.

Alabástrom szappan

legjobb és legtisztább anyagokból készül, kitűnően habzó, igen tartós, teljesen lugmentes finom szappan kellemes illatánál fogva általánosan elvan terjedve

1 db ára 3 kor. 50 fillér.

EMIR

keleti hajfestő

legszebb fekete, vagy barna színre fest néhány perc alatt minden haját, bajuszt és szakált. Teljesen ártalmatlan. Használata egyszerű és a festés igen sokáig tart. Óvakodjunk utánzatoktól csak **EMIR** névvel ellátott dobozokat fogadjunk el.

1 készlet ára 3 kor. 50 fillér.

Ha szeplőjétől és pattanásoktól meg akar szabadulni, ha üde, friss arcot akar, úgy használjon

alabástrom arczerémet

kétféle minőség van forgalomban nappali és esteli használatra

1 tégely ára 1 kor. 30 fill.

Fenti szerek kaphatók:

NÉMETH PÁL

„Arany Kereszt”
gyógyszertárában.

Nagyvárad, Szent László-tér.
(Városháza mellett.)

FACIPÓ-GYÁR

Haas Lipót

LINOLEUM

NAGYVÁRAD
RÁKÓCZI-UT 5. SZÁM.

Cipőfelsőrész bőrből,
talp és sarok fából.

Nagyság: 27-28, 29-35, 36-39, 40-48.
Ár: 14.-, 16-70, 18-40, 24.-K.

DETAIL

ENGROS

IZSÁK LIDIA elsőrendű fűzőszalon

Nagyvárad, Park-szálloda
Nagy Sándor-u. 1. telef. 11-53.

Fűzőket a legelső divat szerint 2 óra alatt elkészítünk, kész fűzőkben egyenes tartók, melltartók és háskötőkben nagy választék. Fűzőket választás végett vidékre is küldünk, tisztításokat és javításokat pontosan elkészítünk. Szilárd és kényelmes művésznőnek egyedüli szállítója.
:: Telefon: 11-53. ::

Beraktározás!

Áruk, futorok, termények stb. rövidebb hosszabb időre való beraktározására megfelelő helyiségek, ezeken kívül boros- és szesz pincék, istállók, kocsiszínek is állanak rendelkezésre. A beraktározott tárgyakat tűz és betörés ellen biztosítjuk. Közelebbi felvilágosítással szolgál a

Fekete Sas és Zöldfa Rész.-Társ.
beraktározási osztálya.

Iroda: Sas-passze, 24. sz. lépcső. Telefon 1400.

Szőlőtörkölyt

kiegetett vagy kiegetetlen állapotban legmagasabb árrban vásárolunk.

Moskovits Mór és fia
Részv. Társ. Kolozsvári-u.

Mezőgazdáknak saját gazdasági szükségletükre szolgáló köles hántolását a Hadi Termény-Részvénytársaság feltételei szerint elvállaljuk.

Moskovits Adolf és Fiai
„Adria” R. T. Nagyváradon.

Nagyteleky és Arany János utca sarkán lévő házban egy csemegeüzletnek kiválóan alkalmas

üzlethelyiség

március hó 1-re kiadó.

Értekezni lehet a házmesternél, vagy INCZE irodában, Bémer-tér 3 ik szám alatt.

1 kg. jó minőségű

CSOKOLÁDÉ

!! 1 dobozban 40 tábla !!

K 19.50.

ASZÓDI MIHÁLY

Kossuth-utca.

Viszont eladóknak árkedvezmény.